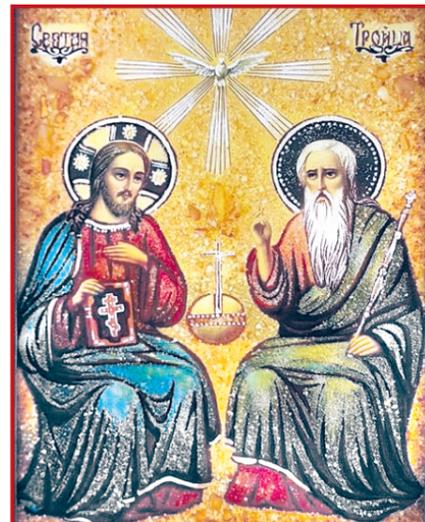
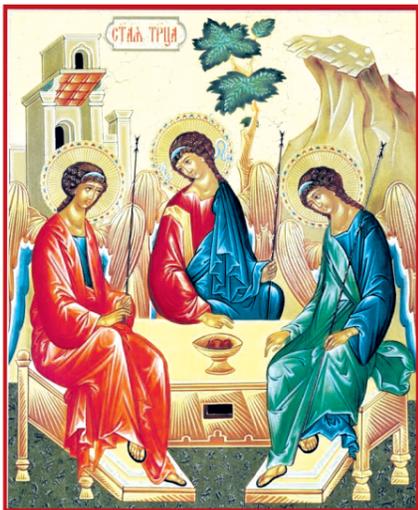

ХАНДЫХ АЙЫНЫҢ 4-ЧІ КҮНІНДЕ - ИН АП-АРЫҒ ҰС ОМАЛЫҒ ХУДАЙНЫҢ КҮНІ

Пістің Хан Худайыбыс Иисус Христостың Елеон тағдан Өөрлебискенін Наа Чахығ, орта сананып алып, турғыс салтыр.

«Христос Тіріл парғаны соонда, Позының үгрөнчлерінзер хырых күн Киліп, оларға Тигірдегі Хан Худайның Чиріненер, Елеон тағзар сығып алып, чоохтаан» (Деян. 1:3); аның соонда, илчлер Елеон тағдан инібізіп, Иерусалимнің хыриндағы Вифаниязар пар сыхханнар, анда Хан Худай Иисус Христос холларын өөрі көдірібізіп, Позының үгрөнчлеріне чаксы сөзін пирген. Сах ол туста, оларнаң хыйа парыбызып, Ол Тигірзер Көдіріл сыххан. Анаң илчлер, Ағаа пазырынып алып, Иерусалимзер өріністіг айланғаннар» (Лк. 24:50-52).

Ол тустарда тиксі чир үстүнде Тигіриблер чох полғаннар, Арачылағчының үгрөнчлеріне ол туста Сионның төрі - сын Тигіриб пол парған, хайда Арачылағчы Иисус Христостың илчлеріне Худай-Аданаң сыхчатхан Ап-арығ Хут Тигірлерден түскен.

Тіріл парғаны соонда, Иисус Христос Арачылағчы үгрөнчлерінзер Киліп, оларға Иерусалимде поларға чаксып салған полған. Аның үгрөнчлері Христостың Худай-Адазынзар Өөрлепчеткенін көр салып, уғаа тың өрін парғаннар. Олар сыбыра хада поларға пөгін салып, Сионның төрінде сыбыра хада-пірге чыылыс парчаннар. Оларнаң хада Арачылағчының Ин Ап-арығ Ічезі полчан.

Хан Худайның Өөрлеені үлүкүн - Чахсыхабарлығ тархында ин не өөн кирек полча, хайзының соонда Христостың чирдегі чуртазы тоозыл парча.

Тіріл парған соонда, Иисус Христос үгрөнчлерінзер көп хати киліп, оларға Позының палығла-

рын көртис пирчен, паза оларнаң хада азыранчан, паза Хан Худай Чирінің чазыт тарын пілерге оларны үгретчен.

Худай-Үгретчизінең тоғазып алары оларға уғаа өріністіг полчан, че амды Ол оларны халғыс салып, Тигірдегі Худай-Адазынзар Өөрлепче.

Үгрөнчлерін чаксар салып, Христос оларға тіпче: «Сынап сірер Мағаа сыннаң хынчатсар, Мин Позымның Адамзар парчатханыма өрінерчксер. Минің Адамзар парчатханым сірерге артых нимені пир полар. Мин сірерге анда орын тимнеп салар үчүн, хайда Мин полам, парчам. Мин сірерге Худай-Адамнаң Чаксарығчы-Хутты ыс пирем, Хайзы сірерні полған на сынға үгрет салар» (Ин. 14, 28).

Піс Хан Худайның Позының Тигірдегі Худай-Адазынзар Өөрлебискеніне өрінчөбіс. Пир саринаң көрзе, анзы - ачығ паза чарылыс. Чох! Ачығ паза чарылыс нимес. Хан Худай Тигірзер Өөрлебізіп, Худай-Адазынның сабланызына кір парып, Аның он саринда одыр салған, аннаңар піс амды тың хайхапчабыс, - Худай-кізі Иисус Христос - Ап-арығ Ұс Омалығ Худайның ортазында! Йа, Худай Оолғы, пістің ин не чағын паза паазы чох уғаа аарлығ кизібіс! Аннаңар кизі төлі амғы тустарда Худайның хойнында хайралластығ полча! Хайди піс анзына уғаа тың өрінмеспіс!

Хан Худай Христос пісті чирде өкіс халғыс салбасын теен, Ол пістің чүреөбіске Ап-арығ Хутты ызарға молчаан. Че, Кемдір Ол - Ап-арығ Хут? Хайдағ нимені Ол піске пир полар? Ол - Худай-Аданаң сыхчатхан Оолның Худы. Аның пастыра піс Христостың худынаң пірлесчөбіс. Худай-Аданаң сыхчатхан Ап-арығ Хут пісті Христоснаң хада Худайның палалары идібісче, паза Тигірдегі Худай-Аданаң чоохтазып аларын піске пирче. Ап-арығ Хут, полған на кизі піске харындас полча тіп, үгретче (Мф. 24:24-26).

Ап-арығ Ұс Омалығ Худайның күні - Троица, көс чөрчеткен үлүкүн Христостың Тірілізі - Хызыл Нымырха үлүкүннің соонда, илігінч күнде үлүкүннелче.

Христостың Тіріл парғанынаң илігінч күнде, паза Аның Тигірзер Өөрлебискенінең онынчы күнінде, Аның үгрөнчлеріне паза Ин Ап-арығ Мария Хысха Худай Оолғынаң сыхчатхан Ап-арығ Хут түскен. Аның соонда олар,

прайзы, ухаанчылап, аймах-пасха тілленер чоохтан сыхханнар.

Хачан илчлерге Ап-арығ Хут түсчөткенде, аның күүлеенін иудейлер ис салғаннар, хайзылары Пасха үлүкүнге Иерусалимзер чыылыс парған полғаннар. Оларның хай-піреелері илчлер тадылығ арағаны ізіп алған поларлар тееннер, че Петр илч оларға Иоиль ухаанчының азынада чоохтааны тол парған тіп искір пирген.

Иди Ап-арығ Хуттың илчлернің пастарына түскені - Худайның Ұс Омалығ полчатханын чарых киречілеп салған.

Ин Ап-арығ Ұс Омалығ Худайның күнінде, Худайға тоғынып алған соонда, тізектерге түзіп, алданыстар хығырылчалар, анда Хан Худай піске дее Ап-арығ Хуттың күзін ыс пирзін тіп, сурынылча.

Пу ап-арығ күнде Тигіриб прай киртіністіглерні Ұс Омалығ Худайға пазырынып аларға хығырча: Худай-Адаа паза Оолғына паза Ап-арығ Хутха. Пу күнни Хан Худайның үгрөнчлері турғыс салғаннар, паза прай христостығларға аны, сағысха кирип, үлүкүннирге чаксып салғаннар.

Тізектерге түзіп хығырчан алданыстарны Илбек Василий IV-чү чылда пас салған, хайзыларын пүүнгі күннерде хығырчалар. VIII-чү чылда ап-арығ Иоанн Дамаскин паза Косма Маиумский, пу үлүкүнге чарыдып, көп сарыннарны пас салғаннар, хайзыларын амғы күннерде дее Тигіриблерде сар-напчалар.

Иисус Христос Позының үгрөнчлеріне Ап-арығ Хутты Ұс хати сыйлаан: чобалар алнында - көрінмин (Мф. 10, 20), Тіріл парғанда, - үбүріп (Ин. 20, 22), паза пүүн - Аны сыннаң көріндіріп. Ап-арығ Хут түзіп, илчлернің хуттарына кір парып, Позының күзінең толдырып, оларны пик паза күстіг идібіскен.

Ап-арығ Хут алында даа кизі төлінде полған: ухаанчыларда, патриархтарда паза прай арығ хуттыг кизилерде; ол чох пір дее сын паза чаксы-чалахай киректер чайалбачаннар. Ап-арығ Хуттың күзі илчлерге кір парғаны, - кизі төлін арачылырында ин не өөн кирек полча. Ап-арығ Хут Арачылағчының пастап салған киреен толдыр салар үчүн, Түскен: илчлер пастыра Худай Сөзін тиксі амырға тарадып, кизі төліне Худайның сыйыхтарын алынып аларға, хайзы Худай Оолғының

Кірөзі пастыра толыныл парған.

Пу уғаа илбек үлүкүннің күнде ағастарның көк салааларынаң паза чахайахтарнаң Худай тураларын сіліглеп салып, оларның төзектеріне көк оттарны чайа тастап салчалар, паза абыстар көк өңніг киптерін кизібісчелер.

Киртіністіглер постарының чурттарын идөк көк өңніг чазап салчалар. Хынза, Сионның төрі ол уғаа хайхастығ туста идөк сіліглел парған полар, хайда Ап-арығ Хут илчлерге түскен.

Көк ағастар паза чахайахтар пістің хуттарыбысха Ап-арығ Хут түзіп, пісті Христос Арачылағчыбыснаң хада наа хуттыг чуртасха чазыт наачылап салча.

Ап-арығ Илігкүн иргі тустардан сығара Христос Арачылағчының Тигірибінің төреен күні тіп саналча, хайзын кизінің хыйгазы нимес, че Худай Позының чаксы күзін пиріп, турғыс салған.

Ап-арығ Ұс Омалығ Худайның күні - Троица ин не сіліг худайлығ үлүкүннернің пірсі полча. Ұс Омалығ Худайның күні прай нименің төреенінің, пасталғанының тании полча. Анзы Тигірибнің төрееніненер чоох. Иди Сионның олаңай төрі ин не пастағы Тигіриб пол парған.

Ин Ап-арығ Ұс Омалығ Худайның күні идөк арығланып алчан күн полча. Ап-арығ Хут Тигірден түзіп, прайзын арыглап салып, киртіністіглерні піріктіп салған.

Илчлер наачылан парып, Худайзар хығырып, үгретчен күстіг пол парғаннар, иди олар ол үгрөдігнің үчүн, постарының чуртастарын даа пир саларға тимде полғаннар. Олар хайдағ даа хорығыстығ хычаныстарнаң хорыхпас пол парғаннар. Арачылағчы өлімні сыннаң утып алғанын илчлер чаксы пілгеннер (1 Кор. 16, 8).

ЕПАРХИЯНЫҢ ЧУРТАҒЫНДАҒЫ КИРКЕТЕРНІҢ ПАЗА

АРКАЛАЙНЫҢ ХУДАЙҒА ТОЛДЫР САЛҒАН ТОҒЫНСТАРЫНЫҢ ИЗЕРІЗІ

Хосхар айының 14-чі күнінде, Илбек Пятницада, пістің Хан Худайыбыс паза Арачылағыбыс Иисус Христостың Ап-арығ паза арачыланыстығ чобағларын сағысха кирчен күнде, Ағбанның паза Хакас чирінің Пөзікинапарығ архиепискобы Ионафан, соборның хутхадарчыларына хада, Спасо-Преображенской кафедралығ соборында Худайға тоғынған.

Хосхар айының 15-чі күнінде, Ағбанның паза Хакас чирінің Пөзікинапарығ архиепискобы Ионафан Хакас чирінің чуртағыларын Хызыл нымырха үлүкүннен чылығ алғыстаан.

Хосхар айының 15-чі күні, иирде, Ап-арығ паза Илбек Субботада, Ағбанның паза Хакас чирінің Пөзікинапарығ архиепискобы Ионафан, соборның абыстарына хада, Спасо-Преображенской кафедралығ соборында Хараағы Худайға тоғынысты толдыр салған.

Хосхар айының 16-чы күнінзер хараа, Ағбан епархиязының прай Худай тураларында илбек үлүкүннің Худайға тоғыныстар толдырыл парғаннар.

Спасо-Преображенской кафедралығ соборда кірөстіг чөрісті, аның соонда, Хызыл нымырханың үлүкүннің Худайға тоғыныстарны толдыр саларына Ағбанның паза Хакас чирінің Пөзікинапарығ архиепискобы Ионафан устаан.

Иирде, Христостың Чарых Тірілізі - Хызыл нымырха илбек үлүкүннің күнде, Ағбанның паза Хакас чирінің Пөзікинапарығ архиепискобы Ионафан, соборның абыстарына хада, үлүкүннің Худайға тоғынысты Спасо-Преображенской кафедралығ соборында толдыр салған.

Худайға тоғынып алған соонда, Өөнхутхадарчызы полған на кізее Христостың Тірілізі обыразычакты паза хызыл нымырханы сыйлап кирген.

Хосхар айының 17-чі күнінде, Чарых Понедельникте, Ағбанның паза Хакас чирінің Пөзікинапарығ архиепискобы Ионафан, соборның абыстарына хада, үлүкүннің Худайға тоғынысты Спасо-Преображенской кафедралығ соборында толдыр салған.

Хосхар айының 18-чі күнінде, Чарых Вторникте, Ағбанның паза Хакас чирінің Пөзікинапарығ архиепискобы Ионафан Никольской (иргі) соборда үлүкүннің Худайға тоғынысты толдыр салған.

Хосхар айының 19-чы күнінде, Чарых Средада, Ағбанның паза Хакас чирінің Пөзікинапарығ архиепискобы Ионафан үлүкүннің Худайға тоғынысты Харатастағы Рождество Пресвятой Богородицы Худай туразында толдыр салған.

Хосхар айының 20-чі күнінде, Чарых Четвергте, Ағбанның паза Хакас чирінің Пөзікинапарығ архиепискобы Ионафан үлүкүннің Худайға тоғынысты Градо-Абаканской Константино-Еленинской Худай туразында толдыр салған.

Хосхар айының 21-чі күнінде, Чарых Пятницада, Ағбанның паза Хакас чирінің Пөзікинапарығ архиепискобы Ионафан үлүкүннің Худайға тоғынысты Черемушки поселоктағы Вознесенской Худай туразында толдыр салған.

Хосхар айының 21-чі күнінде, Чарых Пятницада, Ағбанның паза

Хакас чирінің Пөзікинапарығ архиепискобы Ионафан үлүкүннің Худайға тоғынысты Солян-Сус ГЭС-тегі Худай Ічезінің «Живоносный Источник» иконазы адынаң Худай туразында толдыр салған соонда, сугның кічиг ап-арығлазын толдыр салған.

Хосхар айының 22-чі күнінде, Чарых Субботада, Ағбанның паза Хакас чирінің Пөзікинапарығ архиепискобы Ионафан үлүкүннің Худайға тоғынысты аркалай резиденциязындағы Худайғасын Сергей Радонежскийнің адынаң Худай туразында толдыр салған.

Хосхар айының 22-чі күні, иирде, Фома илчінің Хан Худайының Тіріл парғанна киртінмеенін сағысха кирчен күнде, Ағбанның паза Хакас чирінің Пөзікинапарығ архиепискобы Ионафан Хараағы Худайға тоғынысты Хызыл саардағы Воскресенской кафедралығ соборда толдыр салған.

Хосхар айының 24-чі күнінде, Өрініс күні - үреннерні сағыста тутчаң күннің таңдади, Ағбанның паза Хакас чирінің Пөзікинапарығ архиепискобы Ионафан Спасо-Преображенской кафедралығ соборында Худайға алданған, аның соонда, панихиданы толдыр салған.

Хосхар айының 28-чі күнінде, епархияның Хуттыг-чарыдығылыг кінінде, Киприан (Бурков) инокнан, Совет Союзының матырынан, летчикнен, Москвадағы Высоко-Петровской монастырьның чуртагызынаң тоғазыг полған.

Хосхар айының 29-чы күні, иирде, миролығ ап-арығ ипчлерні хумартхылачаң күннің таңдади, Ағбанның паза Хакас чирінің Пөзікинапарығ архиепискобы Ионафан Спасо-Преображенской кафедралығ соборында Хараағы Худайға тоғынысты толдыр салған.

Хосхар айының 30-чы күнінде, миролығ ап-арығ ипчлернің паза Худайғасын Иосиф Аримафейскийнің күнінде, Ағбанның паза Хакас чирінің Пөзікинапарығ архиепискобы Ионафан Спасо-Преображенской кафедралығ соборында Худайға тоғынысты толдыр салған.

Сілікер айының 5-чі күні, иирде, ап-арығ илбекчобағы Георгийні паза чобағы хан-ипчі Александраны хумартхылачаң күннің таңдади, Ағбанның паза Хакас чирінің Пөзікинапарығ архиепискобы Ионафан Спасо-Преображенской кафедралығ соборында Хараағы Худайға тоғынысты толдыр салған.

Сілікер айының 6-чы күнінде, ап-арығ илбекчобағы Георгийні паза чобағы хан-ипчі Александраны хумартхылачаң күнде, Ағбанның паза Хакас чирінің Пөзікинапарығ архиепискобы Ионафан, соборның абыстарына хада, Худайға тоғынысты Спасо-Преображенской кафедралығ соборында толдыр салған.

Сілікер айының 6-чы күні, иирде, чазып парғанның Нидилезі таңдади, Ағбанның паза Хакас чирінің Пөзікинапарығ архиепискобы Ионафан Хараағы Худайға тоғынысты Спасо-Преображенской кафедралығ соборында толдыр салған.

Сілікер айының 7-чі күнінде, чазып парғанның Нидилезінде, Ағбанның паза Хакас чирінің Пөзікинапарығ архиепискобы Ионафан Худайға тоғынысты Москва ап-арығычылары Чыылиинның адынаң Худай туразында толдыр салған.

Сілікер айының 8-чі күнінде, Чиніс Күні таңдади, Ағбанның паза Хакас чирінің Пөзікинапарығ архиепискобы Ионафан, епархия хутхадарчыларына хада, Ағбандағы Чиніс паркындағы чаа сабланызының Мемориалында чаачыларның хумартхылазына чахайахтыг поомны сал салған.

Сілікер айының 9-чы күнінде, ап-арығчобағы Василийні, Амасийсктін епискобын паза ап-арығычы Стефанни, Великопермсктін епискобын паза Илбек Ада чаа Чинізінің 78-чі чылында, Ағбанның паза Хакас чирінің Пөзікинапарығ архиепискобы Ионафан Спасо-Преображенской кафедралығ соборында Худайға тоғынысты толдыр салған.

Хакас чирінің пазы В.О. Коноваловтың хыгырганынаң, Ағбанның паза Хакас чирінің Пөзікинапарығ архиепискобы Ионафан паза епархияның Чаа Күстерінче паза право хайраллырынча устағычы Александр Ильин Илбек Ада чаа Чинізінің 78-чі чылына чарыдылған митингте аралазып алғаннар.

Сілікер айының 13-чі күні, иирде, самарянинненер Нидиле таңдади, Ағбанның паза Хакас чирінің Пөзікинапарығ архиепискобы Ионафан Спасо-Преображенской кафедралығ соборында Хараағы Худайға тоғынысты толдыр салған.

Сілікер айының 14-чі күнінде, самарянинненер Нидиледе, Ағбанның паза Хакас чирінің Пөзікинапарығ архиепискобы Ионафан, соборның абыстарына хада, Спасо-Преображенской кафедралығ соборында Худайға тоғынысты толдыр салған.

Сілікер айының 18-чі күнінде,

ап-арығ илбекчобағы Иринаны хумартхылачаң күнде, Ағбанның паза Хакас чирінің Пөзікинапарығ архиепискобы Ионафан Изербельдегі Худайғасын Сергей Радонежскийнің Худай туразында Худайға тоғынысты толдыр салған.

Сілікер айының 20-чі күнінде, Иерусалимде Хан Худайының Кірөзі көрінгенін сағысха кирчен күнде, Ағбанның паза Хакас чирінің Пөзікинапарығ архиепискобы Ионафан, соборның абыстарына хада, Спасо-Преображенской кафедралығ соборында Худайға тоғынысты толдыр салған.

Сілікер айының 20-чі күні, иирде, ап-арығ илчі паза чаксыхабарчы Иоанн Богословты, хумартхылап, үлүкүнненеч күннің таңдади, Ағбанның паза Хакас чирінің Пөзікинапарығ архиепискобы Ионафан Хараағы Худайға тоғынысты Спасо-Преображенской кафедралығ соборында толдыр салған.

Сілікер айының 21-чі күнінде, ап-арығ илчі паза чаксыхабарчы Иоанн Богословты хумартхылачаң күнде, Ағбанның паза Хакас чирінің Пөзікинапарығ архиепискобы Ионафан Харатастағы Иоанно-Богословской Худай туразының пайзаңтоллығ үлүкүннің күнінде Худайға тоғынысты толдыр саларынаң устаан.

Худайға тоғынып алған соонда, Худай туразы ибیره кірөстіг чөріс полған.

Сілікер айының 21-чі күні, иирде, ап-арығычы паза хайхасчайачаң Николайның, Ликия Мирінің архиепискобының ап-арығ сөөгін Мирден Баризар Көзіргенін үлүкүнненеч күннің таңдади, Ағбанның паза Хакас чирінің Пөзікинапарығ архиепискобы Ионафан, Градо-Абаканской Худай туразының хутхадарчыларына хада, Хараағы Худайға тоғынысты Никольской (иргі) соборда толдыр салған.

Сілікер айының 22-чі күнінде, ап-арығычы паза хайхасчайачаң Николайның, Ликия Мирінің архиепискобының ап-арығ сөөгін Мирден Баризар Көзіргенін үлүкүнненеч күнде, Ағбанның паза Хакас чирінің Пөзікинапарығ архиепискобы Ионафан Никольской (иргі) соборда Худайға тоғынысты толдыр салған.

Сілікер айының 23-чі күні, иирде, Пасха - Хызыл нымырха үлүкүннің Ұдесчен күннің таңдади, Ағбанның паза Хакас чирінің Пөзікинапарығ архиепискобы Ионафан иирдегі паза иртенгі Худайға тоғынысты Спасо-Преображенской кафедралығ соборында толдыр салған.

Сілікер айының 24-чі күнінде, Пасха - Хызыл нымырха үлүкүннің Ұдесчен күнде, Ағбанның паза Хакас чирінің Пөзікинапарығ архиепискобы Ионафан Спасо-Преображенской кафедралығ соборында Худайға тоғынысты толдыр салған.

Сілікер айының 24-чі күні, иирде, Хан Худайының Өөрлесні үлүкүннің таңдади, Ағбанның паза Хакас чирінің Пөзікинапарығ архиепискобы Ионафан Спасо-Преображенской кафедралығ соборында Хараағы Худайға тоғынысты толдыр салған.

Сілікер айының 25-чі күнінде, Хан Худайының Өөрлесні үлүкүнненеч күнде, Ағбанның паза Хакас чирінің Пөзікинапарығ архиепискобы Ионафан, соборның хутхадарчыларына хада, Спасо-Преображенской кафедралығ соборында Худайға тоғынысты толдыр салған.

ПЕТРНЫҢ ОРАЗАЗЫ - ЧАЙҒЫДА ЧАҒБАН ТУТЧАҢ ТУС

Чағбан тутханы - анзы күстіг ас-тамахты чибин, тудынғаны нимес, че хуттыг чахсы-чалахай киректерні көптелдірері, паза, чазыхтарнаң күрезіп, арыг чүректіг паза чарых сағыстыг Худайның алнында турып алып, Ағаа алданчан тус полча.

«Кізінің ахсына кірчеткен ниме аны кірлеп салынча, че аастан сыхчатханы аны кірлеп салча» (Мф. 12, 30).

Илікүндегі Ыс Омалыг Худайның үлүкүні соонда, 7 күн пазынаң, Петр паза Павел пастағыпөзік илчлернің чайғыдағы Оразазы пасталча, хайзы улуғластыг ап-арыг илчлерге Петрға паза Павелге, чарыдылып, турғызыл парған.

Ап-арыг Петр илчинің Оразазы Сынсабланыстыг Тигірибнің ин не пастағы тустарында турғызыл парған чағбанныг тус полча.

Обнінде, ол Константинопольда паза Римде апостолғатиң Илбек Константин (+337) император устачатхан туста, ап-арыг пастағыпөзік илчлерге Петрға паза Павелге чарыдылып, Худай туразы пүдіріл парғанда, пик турғызыл парған.

Константинопольда пастағыпөзік Петр паза Павел илчлернің адынаң Худай туразы пүдіріл парғанда, ол наа пүдіріл парған Худай туразын от айының 12-чі күнінде ап-арыглап салғаннар, аның соонда ол күн Кидеркі паза Искеркі чирлерде илбек үлүкүнге айлан парған.

Пу чағбанныг тустың узарааны Пасха - Хызыл нымырха үлүкүннен палғалыстыг полып, көс чөрче. Пу

чағбанныг тусты чонда «астачаң петровка» тіп адачаннар: чайғы пасталчатхан туста пылтырғы чылдағы үртүн асхынах халған, че наа үртүнге читіре ам даа иледе тус халча.

Че, ноға пу чағбанныг тус Петрні тіп адал парған полчаң? Ноға илчліг Ораза теені - пілдістіг: пит, илчлер постарын сыбыра чағбан тудып, Худайға күс салып, алданып, Хан Худайға тоғынарға тимненіп, кізі төлін Худайзар хығырчаннар (сағысха кир көрінер-дек, ноға олар айналарны сығара сүр полбинчабыс тіп, Хан Худай-наң сурааннарында, Хан

Худай оларға чарыда чоохтап пирген, - пу чабал хара айнаның төлін, чағбан тудып, паза Худайға күстіг алданып ла сығара сүріп аларзар (Марк. 9, 29), аннаңар Тигіриб пісті илбек паза пастағыпөзік илчлернің Петрның паза Павелнің чайғыдағы Оразазын турыстыра тудып аларға хығырча, аннаңар піске ол илбек илчлерге Петрға паза Павелге көөгерге кирек полча, хайзылары Иң Ап-арыг Ыс Омалыг Худайның күнінде, постарына Ап-арыг Хутты кирип алып, тиксі амырдағы кізі төлін Чахсы Хабар пастыра, Худайзар хығырар алнында, майыхханча істеніп алып, ағырыларға пастырып, астап паза сухсап ала, сыбыра чағбан тудып алчаннар (2 Кор. 11, 27).

Хан Худайның ап-арыг илчлері удур-төдір санай пасха полғаннар: Петр илчі, Андрей Первозванныйның, хайзын Хан Худай Иисус Христос ин не пастағызын Позының соонча чөреге хығырып алған, анын улуг харындазы полған. Петр олаңай, үгренизі чох кізі полған, ол палыхчы полған.

Павел илчі, тізең, пай паза пілістіг ада-іченің оолғы полған. Ол Римнің кізізі полған, паза улуг

пілістіг иудей чозахтыг үгретчі Гамалиилнің хольнда үгренип, пай пілісті алынып алған полған.

Петр - ин не пастағызынаң сығара Христостың сын үгренизі полған. Ол Худайзар хығырчан тоғызын пастааннаң сығара, Хан Худай Христостың чуртазының паза чайап салған киректерінің сын киречізі пол парған.

Че, ол хайди-да худынаң чазып парып, Иисус Христосты хазап салар алнында, Аннаң үс хати хыйа саабысханы үчүн, уғаа тың ачырғастыг алданып, Сынсабланыстың пасталғаны пол парып, Христостыг Тигірибнің ин не пастағы төстегізі пол парған.

Павел илчі, тізең, ол тустарда Христостың ин не чабал ыырчызы полған. Ол христостығларны чабал көріп, иудейлернің өөркі чарғызынаң, христостығларны істезіп, Иерусалимзер, палғап алып, ағыл турарға чарадығны хызып алған. Че Хан Худайға иди чабал тоғырланған Павел, хайзының ады Савл полған, соонаң Аның сын илчізі пол парған...

Олаңай хуттыг Петр паза хазыр хылыхтыг Павел, пик хуттыг паза хыйға пол парып, ин не килістіре Худайзар хығырчан илчлер пол парғаннар. Аннаңар чағыннапчатхан Илчліг чағбан тутчаң тусха піс арыг сағыснаң үндезерге кирекпіс.

Хан Худай Иисус Христос поэның илчлерін чир хыриларына читіре аның үчүн ысхан, иди прай чоннарны: «Парынар, прай чоннарны үгретінер анзына... прай нимені иди итсіннер, хайди идерге кирек тіп, Мин сірерні үгрет салғам» (Мф. 28, 19; 20).

ХАНДЫХ АЙЫНЫҢ 3-ЧІ КҮНІНДЕ -

ЫС ОМАЛЫҒ ХУДАЙНЫҢ ҮЛҮКҮНІ АЛНЫНДАҒЫ ЧИРДЕГІ ЧУРТАСТАРЫН ТООС САЛҒАННАРНЫҢ ХУТТАРЫН АМЫРАТЧАҢ ТИЛЕКЕЙДЕГІ СУББОТА

Христостың Тигірибі пісті поэбыстың пу чирден парыбысхан туған-чағын-нарыбыстың хуттарын амырадып алар үчүн, оларның полғананын на аттарын адап, хайзылары сынсабланыстыг христостыг аттарны постарына алынып алып, пу чирден парыбысханнар, оларның хуттарын арачылап халар үчүн, Худай туразында Худайға алданып, паза тигіриблг сарынарны сарнап, оларның хуттарын сағыста тудып аларға пісті сыбыра хығырча.

Иди пісті, сағам чирде хазых чуртапчатханнарны сағыс хаабындырып, ада-ічелерібістің, харындас-пичелерібістің паза пасха даа чахсы таныс кізілерібістің үчүн не нимес, че піске таныс нимес тее Христосты алын салған уғаа көп кізілернің үчүн, хайзыларын піс поэбыстың чуртазыбыста көрбеебіс тее, оларның, прайзының үчүн, пу сағыста тудыстыг алданыс-сарынарны толдыр турарға кирекпіс. Иди Христостың

Сынсабланыстыг Ап-арыг Тигірибі турғыс салған, хайзын піс арыг сағыстыг толдырарға кирекпіс.

Пүүнгі күннерде чайап салған чүректен сыхчатхан алданыс-сарынар, піс тее пу чирде чох пол парзабыс, тустар тоозылғанча, тохтаабин, Тигірилерзер пістің паза оларның үчүн, ызыл турарлар, хайзынаңар ап-арыгчы Афанасий (Сахаров) поэның тузында теен: «Сынсабланыстыг Тигірибнің Уставы хоостыра, пу чирдегі чуртастарын тоос салғаннарның хуттарын амырадып алар үчүн, сағыста тудыстыг күннерде, оларның үчүн, Хан Худайның алнында арыг сағыстыг алданары уғаа улуг арачыланыстыг кирек полча».

Сынап пірее кізі хай-пірее хыйа сал полбас сылтағнаң Худай туразынзар чит полбаза, чирдегі чуртастарын тоос салған туған-чағыннарының хуттарын амырат салар үчүн, андада ол кізее ибде Худайға алданып аларға чарир.

Паза хай-пірее кізілер пу субботада постарын чох идібіскен паза кірөске түзіп аларға маңнанмин

салып, пу чирдегі чуртастары тоозыл парған кізілерінің хуттарын арачылап халар үчүн, Тигірибде сағыста тутчаң пічкіткі пирибізіп, оларның хуттарын амырадып аларға сынанчалар, че анзы - саба кирек. Иди идерге чарабас, Тигіриб постарын чох идібіскеннернің паза, кірөске түспин, тоозыл парғаннарның хуттары үчүн, Хан Худайның алнында алданминча.

Паза андағ тайма киртініс пар, - пу субботада тоғынарға, чурт істін арығлирға паза идіс-хамысты чуурға чарабас тіп. Пу тайма киртініс арғаас кізілер сағын таап алған чызыг кирек полча. Тигіриб анзынаңар иди чоохтапча, сыннаң даа хай-пірее тоғыстарны идерге чарабинча, ол ибдегі хайыныстар Тигірибде паза ибде Худайға алданарға харыг полбасха киректер.

Пу субботаны иди пастирға кирек; пастап Худай туразынзар парып, чирдегі чуртастары тоозыл парған туған-чағыннарның хуттарына полыс пирер үчүн, анда ла Худайның алнында Худай туразында арыг сағыстыг алданарға кирек полча, анан ибзер айланза, иб істін дее арығлирға паза идіс-хамысты даа чууп саларға чарир.

Худай пирген киректерні килістіре паза иптг толдыр турарға кирек.

КОНСТАНТИН ХАНЫ ПАЗА АНЫҢ ІЧЕЗІН ХАН-ИПЧІ ЕЛЕНАНЫ ХУШАРТХЫЛАРЫ

Ап-арыг хан-ипчи Елена, Константин ханның ічезі Христосха киртінчен полған. Полар туста Рим империязының пазы пол парчаң Константин, Христосха киртінчті улуғлап, өскен. Анын адазы ол тустарда Римнің императоры Констанций Хлор поэнының үлгү тутчатхан чирлеріндегі христостыгларны сүрбечен полған, хачан прай даа Рим империязының пасха чирлерінде христостыглар хатыг сүрдірченнер...

Адазының чирдегі чуртазы тоозыл парған соонда, Константин император пол парғанда, ин пастагызын поэнының үлгүзіндегі чирлерде Христосха киртінчті пос салыбызарға хыйгы тастабысхан.

Искеркі чирлерде көп хурайларға пазырынып аары саабыл парған Максимиан Галерий паза кидеркі чирлернең устап, чонны иреелепчеткен Максентий Константин

императорны чабал көрченнер, паза аны түзіре тастап, өдірібізерге сағынғаннар, че Константин, Худай ползыинан, поэнының ырычыларының күзін, оларнаң чаалазып, унада саабысхан.

Рим империязының кидеркі чардыгында үлгүнің пазы ползыбызып, Константин 313 чылда Христосха киртінчті хыза паспасха чарлағ сығарыбызып, Рим империязының чирлерінде чалгыс ла император пол парып, хан полпып, пайзаңстолда пик одырыбысхан.

Көп хурайларға пазырынарынаң хыйа саабызып, ол Римни империязының кін-саары итпинібіскен, хайзы көпхурайлыгларның кині полған, че поэнының кін-саарын Византиязар көзірбізіп, аны Константинополь тіп адап салған.

Константин хан Христостың Тигірибіне прай нименең полысчан; ызығдагы христостыгларны поэдыбысхан, Худай тураларын пүдірген, хутхадарчыларынаңар сағысырачан.

Хан Худайның Тірігичайапчатхан Кірөзін угаа тын улуғлап, император Константин пістің Хан Худайыбыс Иисус Христос хазаттыр салған Кірөсті таап аларға сағыныбысхан. Анын үчүн ол Иерусалимзер поэнының ічезін - ап-арыг хан-ипчи Елена ны ысхан, ол агаа улуг күсті паза ползыгыны пирген...

Иерусалимнің патриархы Макарийнең хада хан-ипчи Елена Худайның алнындагы ап-арыг паза улуг киректің соонча чөрін сыххан.

Худай ползыинан, Тірігичайапчатхан Кірөс, хайхастыг ондайнан, 326 чылда таабыл парған.

Палестинада полчаадып, ап-арыг Елена Тигірибге көп полысчан полған. Ол Иисус Христос паза

Анын Иң ап-арыг Ічезі чуртаан чирлерни көпхурайлыгларның істерінен арыглабызарға паза ол чирлерде Христостың Тигіриблерін пүдір саларға чахып салған...

Хан Худайның хомдызынын хуйузында император Константин, Христостың Тіріл парғанын сабландырып, илбек паза сіліг Худай туразын пүдіртіп салған.

Ол тустарда іскеркі чирлерде чахсызы чох Арийнің тайма үгредии тарап сыххан, хайзы Худай Оолгының сыннан Худай полчатханын хыйа итчен полған. Андада, императорның хығырғанынан, Тилекейдегі Пастагы Чыылыг Никея саарда ирткен. Император Константин ол Чыылыгда полған. Анда Арийнің тайма үгредии хатыг чаргылатхан, паза сах андох «Киртініс Танин» ин не илбек алданыс тургызыл парған, хайда «Адазынаң пір полчатханга...» сөстер киріл парғаннар, хайзы сынсабланыстыг христостыгларның сагызына Иисус Христостың Худай полчатханы, паза Ол Кізі ползыбызып, чазыхтыг кізі төлін толынып алғаны киріл парған...

Чирдегі чуртазының халғанчы тустарында апостолғатин Константин хан Ап-арыг Кірөске Түзірістің Чазыдын алынып алған, хайзына прай поэнының чуртазында тимненген полған.

Кірөске түзіп алғанда, илбек Константин хан прай чүреенең паза худынаң угаа тын өрінген. Анын чүрее өрініснен тол парған, паза ол аппағас кип-азаһаң тонаныбысхан. Ол ах кип-азаан ол чирдегі чуртазы тоозылғанча кис чөрген. Поэнының халғанчы чахсы сөзін илбек Константин хан, үнін пөзік көдірбізіп, пу сөстернен тоос салған:

- Амды мин поэмыны часкалыгбын

тип пілінчем, іди мин ікінчлес чох киртінчтіг пол пардым, паза Худайның чариина паза өлімі чох чуртасха турыстыра полып алдым.

Апостолғатин илбек Константин хан, поэнының ханының чирін үс оолгына тинни үлестір салып, Үс Омалыг Худайның күнінде (337 ч.) 65-чи чазын апарчаадып, чирдегі чуртазын тоос салған.

Ол тухса читіре ол поэнының империязынан отыс ікі чыл устап салған. Анын сөгін ол төстеп салған Константинополь саарзар улуг үлүкүннig көдірілісте апарып, анын чаххаанынаң, ап-арыг илчилерни чығач орында чыып салғаннар, хайзын ол поэмы тимнеп салған полған.

Амды Константин хан пістің Хан Худайыбыс Иисус Христостың Хан чирінде, Адазынаң паза Ап-арыг Хутнаң хада, тоозылбас чуртастыг полча.

ЖИННЕҢ ОЛ ПОЛҒАН

Син хачан-да сағынғазын ма, хайди сағаа урунчатхан прай ниге, сах идөк Мағаа урунча, тіп. Сағаа урунчатхан ниге сах идөк Минің көстеріме урунча. Син Минің харахтарым алнында аарлығзын паза Мин сағаа тын хыныбысхам, аннаңар сині түзедерге Мағаа өріністіг полча.

Хачан сағаа хыйал полча алай ырычы, суг чили, табырах килче, Мин сині пілзін тіп сағынчам, Миннең ол полған. Мин - Худайзым, синің хайди полчатханыңны пілчеткен. Син тиктен не поэнының орында полбинчазын: ол сах ол орын, хайзын Мин сағаа тимнеп салғам. Миннен, поэнының пазымның ит сал тіп, сурынмаазын ма? Аннаңар көр: Мин сині сах ол школаа кир салғам, хайда пазымның поларына үгретчелер. Сині ибiрчткеннер паза синнен хада чуртапчатханнар Минің көннiмнi толдырчалар.

Син ахча киректеп, хызылып, чадап сыдазып, чуртапчазын ма? - Миннең ол полған, іди Мин синің ахчалыг нанчығыңны сыныхтағда тутчам. Мин сині Минзер кил тур-

зын, паза Минің көннiмче ползын тіп, сағынчам. Минің ис-пайым хачан даа тоозылбас, че син Минің сын, орта паза ырыстыг полчатханымын пілзін тіп, сағынчам.

Харааны ачығда иртірчезін ме? - Миннең ол полған, Мин ачығын ирi полчам, ағырыгларның сыныхтағчызым, Мин аны чаратхам, іди сині Минзер айланзын, паза хас-хачанға үлүстіг ползын тіп.

Кемге син чүреен ас пиргезің, че ол сині чабал садыбысхан? - Миннең ол полған. Мин ол сағысты, сині пілзін тіп, толдыртпаам - ин артыг ағызын синің - Хан Худай полча. Мин сині прай нименні минзер ағылып, Мағаа сыныхтатсын тіп, сағынчам.

Кем-де синнең тоғыр хоп чоохты сухан? - ол киректі Мағаа пөгерге пир сал, паза Мағаа чапсыра пол, іди Мин синің чазынчан орыныңзым. Синің сын паза орта полчатханыңны чарыхха, орты күн чили, сығар салам.

Синің пөгіністерің сайбал парған? Син, худыңнаң чабыс түзіп, майых парғазың? - Миннең ол полған. Син поэнының сидік сурығларыңа чахсы сөс пирзін тіп, Мағаа ағылға-

зын, синің сидік кирексіністеріңни Мағаа пөгерге чаратсын тіп, сағынчам, - андада ол сидік сурығларны прай Мин пөк салам. Сағаа оларны пөгерге тын сидік полар, син чалгызаан прайзын түзедерге сыдан полбассын, син анда тиріглезін, че аны толдырчан күстіг ома нимессін.

Син Мағаа хайда-да өөн кирек идерге сағынғазын, че анын орнына ағырыға пастырып, чазып парып, тбзекке чадыбысхазын, - Миннен ол полған. Хачан син поэнының киректеріңе прай поэныңаң кир парғанда, Мин синің сағызыңны Поzym-зар айландыр полбиныбысхам, че Мин сині Поzymның иң хыйға, тирең сағыстарыма үгрет саларға сағынчам. Син Минің холларымда полчазын, аннаңар Мин сині тузында пілінерге үгреніп алзын тіп, сағынчам - піл, син пір дее ниге нимессін. Иң артыг паза ізестіг ағыстарым олар, кемнер тастындагы тоғыстаң хыйа турып, тохтаабас алданыстың тириинең орта тузала-нарға үгреніп алғаннар.

Син аар паза нандырығлыг орында турарға хығыртылғазын, пар-

Мағаа ізен. Мин ол сидіксіністерге тидіңдирчем, іди Хан Худай - Худайың синің прай ол киректеріне паза прай синің холларынаң идилчеткен ниге чахсы сөзін пирер.

Пу күнде синің холларыңа ап-арыг елей-хайахтыг ідісті пирчем, - Минің чахсы сөзімні: аннаңар пос тузалан, Минің палам. Полған на сых килген сидіксініс, полған на хомзындырчатхан сөс, полған на синің тоғызында харыг полчатхан ниге, полған на хомзынызын, полған на сынны асчатханың, синің чазыг полчатханың паза ит полбинчатхан киректерің пу елей-хайахнаң сүрткілелзіннер.

Піл, полған на харыг ниге - ол Худайның чахсаа үгреткені. Ноо даа сахчан інге омас пол парча, хачан син прай сидік киректеріңде Мині көрерге көнік парзан, андада ол сағаа теңмес. Аннаңар чүреене прай сөстерні сал-сал, хайзыларың Мин сағаа пүүн чарлаам, - Миннең ол полған, ол хуруг сөстер ниге сағаа, че синің чуртазын...

Худайғасын Серафим
(Вырицкий).